

Sygn. akt IV CSK 485/13

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku L. B. i A. B.

przy uczestnictwie S.K. i in. , o stwierdzenie zasiedzenia,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 15 maja 2014 r.,

skargi kasacyjnej uczestnika postępowania Skarbu Państwa
Nadleśnictwa K.

od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 27 listopada 2012 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę
Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania i
orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd I instancji uwzględnił wniosek o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie nieruchomości, przesądzając, że wnioskodawcy z dniem 1 października 2005 r. nabyli przez zasiedzenie do wspólności majątkowej własność nieruchomości stanowiącą działkę nr 27/3 o pow. 0,7180 ha, która stanowi część działki nr 27/2 stanowiącej własność Skarbu Państwa. Uznał, że art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321), zwanej dalej „ustawą”, pozwala na skrócenie niezbędnego w tej sprawie do zasiedzenia 30 - letniego terminu nie więcej niż o połowę, a więc w rozpatrywanym przypadku przyjął, że jest to okres 15 lat, w związku z czym zasiedzenie nastąpiło z dniem 1 października 2005 r.

Apelację uczestnika Skarbu Państwa od powyższego postanowienia oddalił Sąd drugiej instancji, który zaaprobował zarówno stan faktyczny ustalony przez Sąd I instancji, jak też, ocenioną jako prawidłową, podstawę prawną rozstrzygnięcia.

Uczestnik postępowania Skarb Państwa zaskarżył w całości postanowienie Sądu drugiej instancji, opierając skargę kasacyjną na zarzucie niewłaściwego zastosowania art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny w zw. z art. 172 § 2 k.c.

Skarżący wniósł o uwzględnienie skargi kasacyjnej przez wydanie orzeczenia reformatoryjnego uwzględniającego apelację skarżącego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej skarżący wywodzi, że skrócenie czasu niezbędnego do zasiedzenia nie więcej niż o połowę na podstawie art. 10 ustawy powoduje, że zasiedzenie może nastąpić najwcześniej w dniu 1 października 2005 r., ale nie oznacza to, że data 1 października 2005 r. jest datą, w której nastąpiły wszystkie zasiedzenia biegnące przeciwko Skarbowi Państwa.

Wnioskodawcy w odpowiedzi na skargę kasacyjną uczestnika wnieśli o oddalenie skargi kasacyjnej w całości, a ewentualnie o wydanie o orzeczenia reformatoryjnego w zakresie określenia terminu zasiedzenia, podnosząc, że skarżący Skarb Państwa nie kwestionuje już obecnie samej zasadności zasiedzenia, a kieruje zarzuty jedynie co do prawidłowości określenia terminu

zasiedzenia. Wnioskodawcy przyznają, że termin zasiedzenia nie przypada na dzień 1 października 2005 r., lecz na dzień 24 czerwca 2006 r., ponieważ stan wyłączający zasiedzenie przed wejściem w życie ustawy istniał 14 lat 3 miesiące i 7 dni i o ten czas ulega skróceniu ustawowy termin zasiedzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna zasługiwała na uwzględnienie, ponieważ uzasadniony okazał się zarzut naruszenia art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321 ze zm.), powodującego w konsekwencji naruszenie art. 172 § 2 k.c. przez wadliwe określenie daty stwierdzonego zasiedzenia nieruchomości przez wnioskodawców.

Z mocy powołanego art. 10 skróceniu podlega ustawowy termin zasiedzenia, a nie czas posiadania w okresie, w którym wyłączona była możliwość zasiedzenia nieruchomości będącej przedmiotem własności państwowej (postanowienie SN z dnia 16 kwietnia 2008 r., V CSK 532/07 niepubl.). Jednakże ustawowy termin zasiedzenia, biegnący od dnia utraty przez nieruchomość statusu własności państwowej, ulega skróceniu o czas, w którym nieruchomość była własnością państwową, lecz nie więcej aniżeli o połowę tegoż ustawowego terminu zasiedzenia. Oznacza to niedopuszczalność automatycznego skracania zawsze o połowę ustawowego terminu zasiedzenia, bez uwzględnienia długości rzeczywistego okresu, w którym konkretna nieruchomość była przedmiotem własności państwowej (por. uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 19 stycznia 2006 r., III CZP 100/05, OSNC 2006, nr 6, poz. 95). Zasiedzenie nieruchomości, będącej w samoistnym posiadaniu osoby niebędącej jej właścicielem, która to nieruchomość przestała być nieruchomością państwową na skutek jej zbycia przed dniem 1 października 1990 r., biegnie od dnia utraty przez tę nieruchomość statusu przedmiotu własności państwowej. Jednakże ustawowy termin niezbędny do jej zasiedzenia ulega skróceniu, z mocy art. 10 powołanej ustawy zmieniającej kodeks cywilny z dnia 28 lipca 1990 r., o faktyczny, rzeczywisty czas, w którym nieruchomość była własnością państwową, lecz nie więcej niż o połowę ustawowego terminu wymaganego dla jej zasiedzenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2007 r., I CSK 231/07, niepubl.). Oznacza to tylko tyle, że zasiedzenie nieruchomości przez samoistnego jej posiadacza, który

uzyskał posiadanie samoistne w złej wierze, może nastąpić najwcześniej w dniu 1 października 2005 r. (v. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2003 r., I CK 155/02, niepubl.). Nie oznacza to jednak, że wspomniany skutek prawny zawsze nastąpi w dniu 1 października 2005 r., ponieważ prawidłowe określenie dnia zasiedzenia zależy od każdorazowej oceny długości czasu, w którym stan wyłączający zasiedzenie przez wnioskodawców konkretnej nieruchomości istniał w okresie poprzedzającym dzień 1 października 1990 r.

Tymczasem Sąd drugiej instancji błędnie uznał za właściwą ocenę prawną stanu faktycznego dokonaną przez Sąd I instancji, pomimo, że ten ostatni Sąd wadliwie przyjął za możliwe w rozstrzyganej sprawie skrócenie ustawowego terminu niezbędnego do zasiedzenia o połowę, to jest o 15 lat, bez uprzedniego zbadania długości rzeczywistego okresu, w którym przed dniem 1 października 1990 r. istniał stan wyłączający zasiedzenie nieruchomości pozostającej w samoistnym posiadaniu wnioskodawców.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.